

Сценарій відеоролика
на тему

«Запобігання корупції під час повоєнної відбудови»

Привіт, я до тебе з простим питанням!

Якою ти б хотів бачити Україну через 5 або 10 років?

Дай вгадаю – це квітуча країна, де люди щасливі й спокійні, де всі сім'ї знову разом, у вікнах будинків світиться тепло, міста наповнені життям і голосами, а на гарних дитячих майданчиках лунає щирий дитячий сміх.

Вгадала?

Але що насправді може нас чекати? Сірі напівзруйновані будинки й недобудови, хаотично зведене житло замість продуманих кварталів, порожні двори без дитячого сміху. Тобто, країна, у якій відбудова так і не стала справжнім відродженням.

Війна руйнує міста. Руйнує інфраструктуру. Руйнує людські долі. Але найстрашніше вона випробовує цінності суспільства.

Повоєнна відбудова це не лише про бетон, метал і нові дахи над головою. Це про довіру. Про справедливість. Про вибір: якою буде країна завтра. І саме твій вибір є важливим!

Коли настає мир, починається велика робота. Відновлення шкіл, лікарень, доріг, житла. У ці процеси вкладаються великі державні кошти, міжнародна допомога, донорські програми. І саме в цей момент виникає ризик: чи стануть ці ресурси фундаментом нового майбутнього, чи розчиняться в тіні корупції?

Корупція під час повоєнної відбудови не просто економічний злочин. Це зрада пам'яті тих, хто загинув, постраждав та робив все для нашої перемоги.

Запобігання корупції це не абстрактна боротьба. Це конкретні дії:

- це прозорі тендери та відкриті бюджети.
- це громадський контроль за використанням коштів.
- це цифрові системи моніторингу витрат.
- це невідворотність покарання за зловживання.

Що можеш зробити безпосередньо ти?

Звичайний громадянин

1) **Контролювати використання коштів:** перевіряти витрати на порталах **Prozorro**, **Є-data**; аналізувати компанії-підрядники через **YouControl**.

2) **Брати участь у місцевому самоврядуванні:** відвідувати засідання місцевої ради. ставити запитання щодо тендерів і підрядників; подавати електронні петиції або запити на публічну інформацію.

3) **Повідомляти про можливі порушення:** звертатися до **НАЗК**, **НАБУ**, місцевих антикорупційних гарячих ліній, фіксувати факти неякісного будівництва (фото, відео), подавати заяви через офіційні онлайн-платформи.

Представник громадської організації

1) Моніторинг процесів відбудови : проводити незалежні перевірки об'єктів; порівнювати кошториси з фактичними роботами; аналізувати тендери через Prozorro.

2) Забезпечення публічності: організувати громадські обговорення, публікувати аналітичні звіти, пояснювати громаді, як витрачаються бюджетні кошти.

3) Інструменти впливу: надсилати офіційні запити до органів влади; співпрацювати з журналістами та антикорупційними органами; ініціювати перевірки через НАЗК або НАБУ.

Журналіст

1) Проведення розслідувань: аналізувати тендери в Prozorro; перевіряти структуру власності компаній через YouControl; виявляти конфлікти інтересів.

2) Публічний контроль: ставити незручні запитання посадовцям; вимагати пояснень щодо завищених цін чи непрозорих рішень.

3) Інформування суспільства: публікувати матеріали про зловживання; робити репортажі з об'єктів відбудови; формувати суспільний запит на відповідальність.

Державний службовець

1) Дотримання законності: діяти відповідно до антикорупційного законодавства; уникати конфлікту інтересів; відмовлятися від будь-яких незаконних пропозицій.

2) Прозорі закупівлі: проводити відкриті тендери через Prozorro; забезпечувати рівні умови для всіх учасників.

3) Підзвітність громаді: публікувати звіти про використання коштів; обґрунтовувати рішення щодо вибору підрядників.

Правоохоронець

1) Оперативне реагування: реструвати заяви про можливі корупційні правопорушення; перевіряти факти завищення цін чи змови.

2) Неупереджене розслідування: співпрацювати з НАБУ, САП та іншими антикорупційними органами; розслідувати справи незалежно від статусу підозрюваних.

3) Забезпечення невідворотності покарання: доводити справи до суду; домагатися реальних вироків за розкрадання коштів відбудови.

Інструменти запобігання корупції під час повоєнної відбудови – це сукупність правових, організаційних, цифрових та громадських механізмів, спрямованих на забезпечення прозорості, підзвітності та законності у процесі використання бюджетних і міжнародних коштів, виділених на відновлення держави.

Портал публічних закупівель Prozorro

Це головний майданчик, де держава проводить тендери. Кожен може зайти й побачити: хто подавався на конкурс, яка була ціна, які умови договору. Якщо ремонт школи коштує удвічі дорожче, ніж

у сусідньому районі, це сигнал для запитань. Prozorro дозволяє перевірити, чи була конкуренція, чи не виграла «своя» компанія без реального змагання.

Посилання:

https://www.dzo.com.ua/?gad_source=1&gad_campaignid=23040843347&gbraid=0AAAAAPJhKx6jXNS15MlaqNsBr9gKvm69&gclid=CjwKCAiAzOXMBhASEiwAe14SafBCDP9J2mh1qGoEp7FRzLTrIFVOwqZdhOm-Z4X20zsozK8JW1PhvRoCtgoQAvD_Bwe

2. Портал використання публічних коштів Є-data (spending.gov.ua)

Тут відображаються всі реальні платежі з бюджету. Це як банківська виписка держави: можна побачити, кому і за що перерахували гроші. Наприклад, якщо кошти на ремонт лікарні пішли на приватну фірму, яка не має досвіду в будівництві, громадяни можуть ставити питання чому саме так.

Посилання: <https://spending.gov.ua/new/>

3. Аналітична система YouControl

Цей інструмент допомагає «зазирнути за лаштунки» компаній. Тут видно власників, їхні зв'язки, судові справи чи борги. Якщо підрядник має конфлікт інтересів із місцевим чиновником або вже був помічений у махінаціях, це можна виявити завдяки YouControl. Це спосіб перевірити, чи дійсно компанія надійна.

Посилання: <https://youcontrol.com.ua>

4. Електронні петиції та запити на публічну інформацію

Громада має право офіційно вимагати пояснень. Петиція може змусити місцеву раду винести питання на розгляд. Запит на інформацію – це юридичний механізм отримати документи про витрати. Наприклад, мешканці можуть вимагати копію договору на реконструкцію мосту й перевірити його умови.

Посилання: <https://petition.president.gov.ua>

5. Антикорупційні органи

- НАБУ займається розслідуванням корупції серед високопосадовців.
- НАЗК контролює декларації чиновників і конфлікти інтересів.
- САП представляє обвинувачення в суді.

Посилання: <https://nabu.gov.ua/activity/nayposhyrenishi-zapytannya/>
<https://whistleblowers.nazk.gov.ua/#/>

Якщо громадянин повідомляє про порушення, ці органи мають інструменти довести справу до кінця.

6. Гарячі лінії та онлайн-платформи для повідомлень

Це можливість анонімно заявити про зловживання. Людина може зробити фото неякісного будівництва чи підозрілих робіт і надіслати його через офіційний канал. Це не просто скарга – це юридично зафіксований сигнал, який зобов'язані перевірити.

+38(044)200-06-91 – НАЗК <https://mvs.gov.ua/activity/prevention-corruption/povidomiti-pro-korupciyu>

Зроби свій вибір! (і має бути слайд-шоу з фотографій де різко змінюються позитивні результати відбдови і негативні).